

Bruselj, 6. julij 2017
(OR. en)

10892/17

**Medinstitucionalna zadeva:
2016/0278 (COD)**

**CODEC 1186
PI 89
PE 48**

INFORMATIVNI DOPIS

Pošiljatelj: generalni sekretariat Sveta
Prejemnik: Odbor stalnih predstavnikov/Svet

Zadeva: Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o določenih dovoljenih uporabah del ali drugih predmetov urejanja, zaščitenih z avtorsko in sorodnimi pravicami, za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja, ter o spremembi Direktive 2001/29/ES o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi – izid prve obravnave v Evropskem parlamentu (Strasbourg, 3. do 6. julij 2017)

I. UVOD

V skladu z določbami člena 294 PDEU in Skupno izjavo o praktičnih ureditvah za postopek soodločanja¹ so se Svet, Evropski parlament in Komisija večkrat neuradno sestali, da bi o tej zadevi dosegli dogovor v prvi obravnavi ter se tako izognili drugi obravnavi in spravnemu postopku.

V zvezi s tem je poročevalec Max ANDERSSON (Greens/EFA, SE) v imenu Odbora za pravne zadeve predstavil sporazumni predlog spremembe (predlog spremembe 33) predloga direktive. Dogovor o tem predlogu spremembe je bil dosežen na navedenih neuradnih sestankih.

¹ UL C 145, 30.6.2007, str. 5

II. GLASOVANJE

Predlog spremembe (predlog spremembe 33) predloga direktive je bil sprejet na plenarnem zasedanju 6. julija 2017.

Tako spremenjeni predlog Komisije in zakonodajna resolucija predstavljata stališče Parlamenta v prvi obravnavi² ter odražata predhodni dogovor med institucijami, zato bi moral biti Svet pripravljen, da odobri stališče Parlamenta.

Akt bi bil nato sprejet v obliki, ki ustreza stališču Parlamenta.

² Besedilo sprejete spremembe in zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta sta v prilogi. Sprememba je vključena v prečiščeno besedilo, pri čemer so spremembe predloga Komisije označene s krepkim in poševnim tiskom, črtano besedilo pa z znakom „■“.

Dovoljene uporabe določenih del ali drugih zaščitnih predmetov urejanja za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja *I**

Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 6. julija 2017 o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o določenih dovoljenih uporabah del ali drugih predmetov urejanja, zaščitnih z avtorsko in sorodnimi pravicami, za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja, ter o spremembi Direktive 2001/29/ES o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (COM(2016)0596 – C8-0381/2016 – 2016/0278(COD))

(Redni zakonodajni postopek: prva obravnava)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju predloga Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu (COM(2016)0596),
 - ob upoštevanju člena 294(2) ter člena 114 Pogodbe o delovanju Evropske unije, na podlagi katerih je Komisija podala predlog Parlamentu (C8-0381/2016),
 - ob upoštevanju člena 294(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije,
 - ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 25. januarja 2017³,
 - ob upoštevanju začasnega dogovora, ki ga je odobril pristojni odbor v skladu s členom 69f(4) Poslovnika, in zaveze predstavnika Sveta v pismu z dne 19. maja 2017, da bo odobril stališče Evropskega parlamenta v skladu s členom 294(4) Pogodbe o delovanju Evropske unije,
 - ob upoštevanju člena 59 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za pravne zadeve ter mnenj Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve, Odbora za kulturo in izobraževanje in Odbora za peticije (A8-0097/2017),
1. sprejme stališče v prvi obravnavi, kakor je določeno v nadaljevanju;
 2. poziva Komisijo, naj mu zadevo ponovno predloži, če svoj predlog nadomesti, bistveno spremeni ali ga namerava bistveno spremeniti;
 3. naroči svojemu predsedniku, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu in Komisiji ter nacionalnim parlamentom.

³ UL C 125, 21.4.2017, str. 27.

Stališče Evropskega parlamenta, sprejeto v prvi obravnavi dne 6. julija 2017 z namenom sprejetja Direktive (EU) 2017/... Evropskega parlamenta in Sveta o določenih dovoljenih uporabah določenih del in drugih predmetov urejanja, zaščitenih z avtorsko pravico in sorodnimi pravicami, za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja, ter o spremembi Direktive 2001/29/ES o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora⁴,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom⁵,

⁴ UL C 125, 21.4.2017, str. 27.

⁵ Stališče Evropskega parlamenta z dne 6. julija 2017.

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) **Zakonodajni akti** Unije na področju avtorske pravice in sorodnih pravic zagotavljajo pravno varnost in visoko raven zaščite imetnikov pravic ter predstavljajo harmoniziran pravni okvir. Ta okvir prispeva k pravilnemu delovanju notranjega trga in spodbuja inovacije, ustvarjalnost, naložbe in proizvodnjo novih vsebin, tudi v digitalnem okolju. Prav tako je njegov namen spodbuditi dostop do znanja in kulture tako, da ščiti dela in druge predmete urejanja ter dovoljuje izjeme ali omejitve, ki so v javnem interesu. Vzdrževati bi bilo treba pravično ravnovesje pravic in interesov med imetniki pravic in uporabniki.
- (2) **Direktive** 96/9/ES⁶, 2001/29/ES⁷, 2006/115/ES⁸ in 2009/24/ES⁹ Evropskega parlamenta in Sveta harmonizirajo pravice imetnikov pravic na področju avtorske pravice in sorodnih pravic. Navedene direktive **skupaj z Direktivo 2012/28/EU Evropskega parlamenta in Sveta**¹⁰ določajo izčrpen seznam izjem in omejitev navedenih pravic, kar pod določenimi pogoji omogoča uporabo vsebin brez dovoljenja imetnikov pravic, da se dosežejo določeni cilji politike.

⁶ Direktiva 96/9/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 1996 o pravnem varstvu baz podatkov (UL L 77, 27.3.1996, str. 20).

⁷ Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L 167, 22.6.2001, str. 10).

⁸ Direktiva 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (UL L 376, 27.12.2006, str. 28).

⁹ Direktiva 2009/24/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o pravnem varstvu računalniških programov (UL L 111, 5.5.2009, str. 16).

¹⁰ Direktiva 2012/28/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o nekaterih dovoljenih uporabah osirotelih del (UL L 299, 27.10.2012, str. 5).

- (3) Slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja se še vedno soočajo s številnimi ovirami pri dostopu do knjig in drugega tiskanega gradiva, zaščitenih z avtorsko pravico in sorodnimi pravicami. ***Ob upoštevanju pravic slepih in slabovidnih oseb ter oseb z drugimi motnjami branja, ki so priznane v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina) in Konvenciji Združenih narodov o pravicah invalidov (v nadaljnjem besedilu: UNCRPD), bi bilo treba sprejeti*** ■ ukrepe za povečanje razpoložljivosti knjig in drugega tiskanega gradiva v dostopnih formatih in izboljšati njihovo kroženje na notranjem trgu.

- (4) Marakeška pogodba o olajšanem dostopu do objavljenih del za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja (v nadaljnjem besedilu: Marakeška pogodba) je bila podpisana v imenu Unije 30. aprila 2014¹¹. Njen cilj je izboljšati razpoložljivost **in čezmejno izmenjavo** določenih del in drugih zaščiteneh predmetov urejanja v dostopnih formatih za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja. Marakeška pogodba od pogodbenic zahteva, da določijo izjeme ali omejitve pravic imetnikov avtorske in sorodnih pravic za izdelavo ter razširjanje izvodov določenih del in drugih zaščiteneh predmetov urejanja v dostopnem formatu in za čezmejno izmenjavo navedenih izvodov. Sklenitev Marakeške pogodbe s strani Unije zahteva prilagoditev prava Unije, tako da se vzpostavi obvezna **in harmonizirana** izjema za uporabe, dela in upravičene osebe, ki jih zajema navedena pogodba. ■
- (5) *V skladu z Mnenjem 3/15¹² Sodišča Evropske unije je treba izjeme ali omejitve iz Marakeške pogodbe, ki veljajo za avtorsko pravico in sorodne pravice za izdelavo ter razširjanje izvodov določenih del in drugih predmetov urejanja v dostopnem formatu, izvajati v okviru področja, ki je bilo harmonizirano z Direktivo 2001/29/ES.*

¹¹ Sklep Sveta 2014/221/EU z dne 14. aprila 2014 o podpisu, v imenu Evropske unije, Marakeške pogodbe o olajšanem dostopu do objavljenih del za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja (UL L 115, 17.4.2014, str. 1).

¹² Mnenje Sodišča z dne 14. februarja 2014, 3/15, ECLI:EU:C:2017:114, odstavek 112.

- (6) *S to direktivo se na harmoniziran način izvajajo obveznosti, ki jih mora Unija izpolnjevati na podlagi Marakeške pogodbe, da se zagotovi dosledna uporaba ustreznih ukrepov na celotnem notranjem trgu. Ta direktiva bi zato morala določati obvezno izjemo za pravice, ki so harmonizirane s pravom Unije ter so relevantne za uporabe in dela, ki jih zajema Marakeška pogodba. Te pravice vključujejo zlasti pravice reproduciranja, posredovanja javnosti, dajanja na voljo javnosti, distribuiranja in posojanja, kakor jih določajo Direktive 2001/29/ES, 2006/115/ES in 2009/24/ES, ter ustrezne pravice iz Direktive 96/9/ES. Ker področje uporabe izjem ali omejitev iz Marakeške pogodbe vključuje tudi dela v zvočni obliki, kot so zvočne knjige, bi se morala obvezna izjema, ki jo določa ta direktiva, uporabljati tudi za sorodne pravice.*
- (7) Ta direktiva zadeva *slepe osebe, slabovidne osebe*, katerih slabovidnosti ni mogoče izboljšati do te mere, da bi se omogočila vidna funkcija, ki bi bila primerljiva z vidno funkcijo osebe brez take motnje, oseb, ki imajo motnjo zaznavanja ali branja, vključno z disleksijo *ali katero koli drugo učno težavo*, ki jim preprečuje, da berejo tiskana dela v enaki meri kot osebe brez take motnje, ali osebe, ki zaradi telesne invalidnosti ne morejo držati ali premikati knjige ali osredotočiti ali premikati pogleda v meri, ki je običajno sprejemljiva za branje, *če te osebe zaradi take motnje ali invalidnosti ne morejo brati tiskanih del v enaki meri kot osebe brez take motnje ali invalidnosti*. Cilj *te direktive* je *torej* izboljšati razpoložljivost knjig, *tudi e-knjig*, periodičnih publikacij, časopisov, revij in drugih pisnih del, *zapisov, vključno z notnimi zapisi*, ter drugega tiskanega gradiva, tudi v digitalni ali analogni zvočni obliki, *spletno ali nespletno*, v formatih, s katerimi navedena dela in drugi predmeti urejanja postanejo dostopni navedenim osebam v enaki meri kot osebam brez take motnje ali invalidnosti. Dostopni formati vključujejo *na primer* Braillovo pisavo, velik tisk, prilagojene e-knjige, zvočne knjige in radijske oddaje.

- (8) Obvezna izjema, ki jo določa ta direktiva, bi morala prav tako omejiti pravico reproduciranja na način, da se omogoči vsako dejanje, ki je potrebno za spremembo ali pretvorbo ali prilagoditev dela ali drugega predmeta urejanja, da se izdela izvod v dostopnem formatu, **ki upravičenim osebam omogoča dostop do tega dela ali drugega predmeta urejanja**. To vključuje zagotavljanje potrebnih sredstev v izvodu v dostopnem formatu za navigacijo po informacijah. **Vključuje tudi spremembe, ki bi bile potrebne v primerih, ko je format dela ali drugega predmeta urejanja že dostopen določenim upravičenim osebam, drugim upravičenim osebam pa morebiti ne, zaradi različnih oblik motenj ali invalidnosti ali okvar ali različnih stopenj teh motenj ali invalidnosti.**
- (9) Dovoljene uporabe, določene s to direktivo, bi morale vključevati izvode v dostopnem formatu, ki jih izdelajo upravičene osebe ali pooblaščen subjekt, ki zadovoljujejo njihove potrebe, bodisi da so ti pooblaščen subjekt javne ali zasebne organizacije, zlasti knjižnice, izobraževalne ustanove in druge nepridobitne organizacije, bodisi da služijo osebam z motnjami branja kot ena od **primarnih dejavnosti, institucionalnih obveznosti ali del njihovega poslanstva** v javnem interesu. Navedene uporabe, določene v tej uredbi, bi morale vključevati tudi izvode v dostopnem formatu, ki jih za izključno uporabo upravičenih oseb izdela fizična oseba v imenu upravičene osebe ali fizična oseba, ki upravičeni osebi pomaga pri izdelavi teh izvodov. **Izvode v dostopnem formatu bi bilo treba izdelati le za tista dela ali druge predmete urejanja, do katerih imajo upravičene osebe ali pooblaščen subjekt zakonit dostop. Države članice bi morale zagotoviti, da so vse pogodbene določbe, katerih cilj je na kakršen koli način preprečiti ali omejiti izvajanje te izjeme, nične.**

- (10) Izjema, ki je določena v *tej direktivi*, bi morala pooblaščenim subjektom dovoliti spletno in nespletno izdelavo ter razširjanje izvodov del ali drugih predmetov urejanja, ki jih zajema ta direktiva, v dostopnem formatu v Uniji. Ta *direktiva ne bi smela nalagati obveznosti za izdelavo in razširjanje teh izvodov za pooblaščene subjekte*.
- (11) Omogočeno bi moralo biti, da so izvodi v dostopnem formatu, izdelani v eni državi članici, na voljo v vseh državah članicah, s čimer bodo bolj razpoložljivi na notranjem trgu. To bi zmanjšalo potrebo po *podvajanju dela, potrebnega* za izdelavo izvodov v dostopnem formatu za isto delo ali drug predmet urejanja po vsej Uniji, kar bi ustvarilo prihranke in povečalo učinkovitost. Ta direktiva bi zato morala zagotoviti, da izvodi v dostopnem formatu, *ki jih pooblaščeni subjekti izdelajo v katerikoli državi članici*, lahko krožijo v *vsej Uniji* ter da *lahko* do njih *upravičene osebe in pooblaščeni subjekti dostopajo v vsej Uniji*. *Da bi spodbudili to čezmejno izmenjavo in poenostavili medsebojno identifikacijo in sodelovanje med pooblaščenimi subjekti, bi bilo treba spodbujati prostovoljno izmenjavo informacij v zvezi z imeni in kontaktnimi podatki pooblaščenih subjektov s sedežem v Uniji, vključno s spletišči, če obstajajo. Države članice bi zato morale informacije, ki jih prejmejo od pooblaščenih subjektov, predložiti Komisiji. To za države članice ne pomeni obveznosti preverjanja popolnosti in točnosti teh informacij ali njihove skladnosti z nacionalnim pravom, ki prenaša to direktivo. Komisija bi morala te informacije dati na voljo na spletu prek osrednje informacijske dostopne točke na ravni Unije. To bi tudi pomagalo pooblaščenim subjektom ter upravičenim osebam in imetnikom pravic pri kontaktiranju pooblaščenih subjektov za pridobitev natančnejših informacij, v skladu z določbami iz te direktive in Uredbe (EU)/2017/... Evropskega parlamenta in Sveta¹³⁺.*

¹³ *Uredba (EU) 2017/... Evropskega parlamenta in Sveta z dne ... o čezmejni izmenjavi med Unijo in tretjimi državami izvodov v dostopnem formatu določenih del in drugih predmetov urejanja, zaščitenih z avtorsko in sorodnimi pravicami, v korist slepih in slabovidnih oseb ter oseb z drugimi motnjami branja (UL L ...).*

⁺ *UL: prosimo, vstavite navedbo za uredbo iz dokumenta 2016/0279(COD).*

Zgoraj navedena osrednja informacijska dostopna točka bi morala dopolnjevati informacijsko dostopno točko, ki jo bo vzpostavila Svetovna organizacija za intelektualno lastnino (WIPO), kakor je določeno v Marakeški pogodbi in katere cilj je poenostavitev identifikacije in sodelovanja med pooblaščenimi subjekti na mednarodni ravni.

- (12) *Za izboljšanje razpoložljivosti izvodov v dostopnem formatu ter preprečevanje nepooblaščenega razširjanja del ali drugih predmetov urejanja bi morali pooblašчени subjekti, ki se ukvarjajo z distribucijo, posredovanjem javnosti ali dajanjem izvodov v dostopnem formatu na voljo javnosti, izpolnjevati določene obveznosti.*
- (13) *Zahteve za dovoljenje ali priznavanje, ki jih lahko države članice določijo za pooblaščene subjekte, kot so zahteve v zvezi z zagotavljanjem splošnih storitev upravičenim osebam, subjektom, ki so zajeti z opredelitvijo pooblaščenega subjekta iz te direktive, ne bi smele preprečiti uporab, ki jih ta direktiva dovoljuje.*

- (14) Državam članicam glede na posebno naravo izjeme, ki je določena v tej direktivi, njeno ciljno področje uporabe in potrebo po pravni varnosti za njene upravičence ne bi smelo biti dovoljeno nalaganje dodatnih zahtev za uporabo izjeme, kot *je* predhodno preverjanje komercialne razpoložljivosti del v dostopnih formatih, ***poleg zahtev, določenih v tej direktivi. Državam članicam bi moralo biti dovoljeno le določiti odškodninske sheme glede dovoljenih uporab del ali drugih predmetov urejanja s strani pooblaščenih subjektov. Da bi se izognili bremenu za upravičene osebe ter preprečili ovire za čezmejno razširjanje izvodov v dostopnem formatu in čezmernim zahtevam za pooblašcene subjekte, je pomembno, da so možnosti držav članic za določanje takšnih odškodninskih shem omejene.***

Za odškodninske sheme zato ne bi smela biti potrebna vplačila s strani upravičenih oseb. Odškodninske sheme bi morale veljati le za uporabe s strani pooblaščenih subjektov s sedežem na ozemlju države članice, ki določa to shemo, zanje pa ne bi smela biti potrebna vplačila s strani pooblaščenih subjektov s sedežem v drugih državah članicah ali tretjih državah, ki so pogodbenice Marakeške pogodbe. Države članice bi morale zagotoviti, da ni še več obremenjujočih zahtev za čezmejno izmenjavo izvodov v dostopnem formatu v okviru takšnih odškodninskih shem kot v situacijah, ki niso čezmejne, vključno glede oblike in morebitne višine odškodnine. Pri določanju višine odškodnine bi bilo treba ustrezno upoštevati neprofitno naravo dejavnosti pooblaščenih subjektov, cilje splošnega interesa v tej direktivi, interese upravičencev do izjeme, morebitno škodo za imetnike pravic in potrebo po zagotavljanju čezmejnega razširjanja izvodov v dostopnem formatu. Upoštevati bi bilo treba tudi posebne okoliščine vsakega primera, ki izhajajo iz izdelave posameznega izvoda v dostopnem formatu. Ko je škoda imetnika pravic minimalna, plačilo odškodnine ne bi bilo potrebno.

- (15) Bistveno je, da vsaka obdelava osebnih podatkov na podlagi te direktive spoštuje temeljne pravice, zlasti pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja in pravico do varstva osebnih podatkov iz členov 7 in 8 Listine, **in je nujno, da je vsaka taka obdelava** v skladu tudi z **direktivama** 95/46/ES¹⁴ in 2002/58/ES¹⁵ Evropskega parlamenta in Sveta, **ki urejata obdelavo osebnih podatkov, ki bi jo lahko izvajali** pooblašteni subjekti v okviru te direktive in pod nadzorom pristojnih organov držav članic, zlasti neodvisnih javnih organov, ki jih imenujejo države članice.
- (16) Konvencija Združenih narodov o pravicah invalidov (v nadaljnjem besedilu: UNCRPD), katere pogodbenica je Unija, invalidom zagotavlja pravico do dostopa do informacij in **izobrazbe ter** pravico do udeležbe v kulturnem, gospodarskem in družbenem življenju na enaki podlagi kot drugim osebam. UNCRPD od pogodbenic zahteva, da skladno z mednarodnim pravom sprejmejo vse ustrezne ukrepe, s katerimi preprečujejo, da bi zakoni o varstvu intelektualne lastnine nerazumno ali diskriminatorno ovirali dostop invalidov do kulturnega gradiva.

¹⁴ **Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov (UL L 281, 23.11.1995, str. 31). Navedena direktiva se razveljavi in nadomesti z učinkom od 25. maja 2018 z Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).**

¹⁵ **Direktiva 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (Direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah) (UL L 201, 31.7.2002, str. 37).**

- (17) Na podlagi Listine *so vse oblike diskriminacije, vključno na podlagi invalidnosti, prepovedane*, pravica invalidov do ukrepov za zagotavljanje njihove samostojnosti, socialne in poklicne vključenosti ter sodelovanja v življenju skupnosti *je priznana in spoštovana s strani Unije*.
- (18) Namen Unije je s sprejetjem te direktive zagotoviti, da imajo upravičene osebe dostop do knjig in drugega tiskanega gradiva v dostopnem formatu *po vsem notranjem trgu*. Zato je ta direktiva ključen prvi korak k izboljšanju dostopa do del za invalide.
- (19) Komisija bi morala **█** ocenjevati stanje v zvezi z razpoložljivostjo del in drugih predmetov urejanja v dostopnih formatih, ki jih ta direktiva ne zajema, ter razpoložljivost del in drugih predmetov urejanja v dostopnem formatu za osebe z drugimi motnjami. Pomembno je, da Komisija stanje s tem v zvezi natančno spremlja. Po potrebi *bi lahko razmislili* o spremembah področja uporabe te direktive *na podlagi poročila, ki ga predstavi Komisija*.
- (20) **█** Države članice *bi morale imeti možnost, da* še naprej zagotavljajo izjemo ali omejitve v korist invalidom v primerih, ki jih ta direktiva ne zajema, *zlasti kar zadeva dela in druge predmete urejanja ter invalidnosti, ki jih ta direktiva ne zajema, na podlagi točke (b) člena 5(3) Direktive 2001/29/ES. Ta direktiva državam članicam ne preprečuje določanja izjem ali omejitev pravic, ki niso harmonizirane v okviru Unije za avtorske pravice*.

- (21) Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, priznana zlasti v Listini *in UNCRPD*. To direktivo bi bilo treba razlagati in uporabljati v skladu z navedenimi pravicami in načeli.
- (22) Marakeška pogodba nalaga določene obveznosti glede izmenjave izvodov v dostopnem formatu med Unijo in tretjimi državami, ki so pogodbenice navedene pogodbe. Ukrepi, ki jih je Unija sprejela za izpolnjevanje navedenih obveznosti, so zajeti v Uredbi (EU) 2017...⁺, ki bi jo bilo treba brati v povezavi s to direktivo.
- (23) **Ker** cilja te direktive, **in sicer** da se izboljša dostop slepih in slabovidnih oseb ter oseb z drugimi motnjami branja v Uniji do del in drugih predmetov urejanja, zaščitenih z avtorsko pravico in sorodnimi pravicami, države članice ne morejo *zadovoljivo* doseči, *temveč se* zaradi njegovega obsega in učinkov *lažje doseže* na ravni Unije, *lahko Unija* sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz *navedenega* člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.

⁺ *UL: prosimo, vstavite navedbo za uredbo iz dokumenta 2016/0279(COD).*

- (24) V skladu s skupno politično izjavo z dne 28. septembra 2011 držav članic in Komisije o obrazložitvenih dokumentih¹⁶ se države članice zavezujejo, da bodo v upravičenih primerih obvestilu o ukrepih za prenos priložile enega ali več dokumentov, v katerih se pojasni razmerje med sestavnimi elementi direktive in ustrežajočimi deli nacionalnih instrumentov za prenos. Zakonodajalec meni, da je posredovanje takih dokumentov v primeru te direktive upravičeno –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

¹⁶ UL C 369, 17.12.2011, str. 14.

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

Namen te direktive *je nadaljnja harmonizacija prava Unije, ki se uporablja za avtorsko pravico in sorodne pravice v okviru notranjega trga, z vzpostavitvijo pravil* o uporabi določenih del in drugih predmetov urejanja brez dovoljenja imetnika avtorskih pravic v korist slepih in slabovidnih oseb ter oseb z drugimi motnjami branja.

Člen 2

Opredelitve

V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „delo ali drugi predmeti urejanja“ pomeni delo v obliki knjige, periodične publikacije, časopisa, revije ali druge pisne oblike, **zapis**a, vključno z notnimi zapisi, in povezane ilustracije v katerem koli mediju, vključno v zvočni obliki, kot so zvočne knjige, **in digitalnih formatih**, ki je zaščiten z avtorskimi ali sorodnimi pravicami ter se objavi ali drugače zakonito da na voljo javnosti;
- (2) „upravičena oseba“ pomeni, **ne glede na druge motnje oziroma oblike invalidnosti, osebo, ki:**
 - (a) je slepa;
 - (b) je slabovidna in slabovidnosti ni mogoče izboljšati do te mere, da bi se omogočila vidna funkcija, ki bi bila primerljiva z vidno funkcijo osebe brez take motnje, **in ki posledično ne more brati tiskanih del v enaki meri kot oseba brez take motnje;**

- (c) ima motnjo zaznavanja ali branja ■ in posledično ne more brati tiskanih del v enaki meri kot oseba brez take ■ invalidnosti; ali
- (d) je zaradi telesne motnje drugače nezmožna držati knjigo ali jo premikati oziroma osredotočiti ali premikati pogled v meri, ki je običajno sprejemljiva za branje;
- (3) „izvod v dostopnem formatu“ pomeni izvod dela ali druge predmete urejanja v drugačnem načinu ali obliki, ki upravičeni osebi daje dostop do dela ali drugih predmetov urejanja in ki taki osebi tudi omogoča, da do dela dostopa enako učinkovito in z enako lahkoto kot osebe brez *okvar ali* motenj iz točke 2;
- (4) „pooblaščen subjekt“ pomeni *subjekt, ki ga je država članica pooblastila ali priznala, da nepridobitno zagotavlja izobraževanje, usposabljanje, prilagojeno branje ali dostop do informacij upravičenim osebam. To vključuje tudi javne ustanove ali neprofitne organizacije, ki zagotavljajo enake storitve upravičenim osebam* kot eno izmed svojih *primarnih* dejavnosti, *institucionalnih obveznosti ali del njihovega poslanstva* v javnem interesu.

Člen 3

Dovoljene uporabe

1. Države članice zagotavljajo **izjemo, ki bo omogočala**, da se ne zahteva dovoljenja imetnika avtorske pravice ali sorodnih pravic za delo ali **drug** predmet urejanja na podlagi **členov 5 in 7 Direktive 96/9/ES**, členov 2, 3 in 4 Direktive 2001/29/ES, člena 1(1), člena 8(2) in (3) ter člena 9 Direktive 2006/115/ES **in** člena 4 Direktive 2009/24/ES za katero koli dejanje za to, da:
 - (a) upravičena oseba, ali oseba, ki deluje v njenem imenu, izdela izvod v dostopnem formatu dela ali drugih predmetov urejanja, **do katere ima upravičena oseba zakonit dostop za svojo** izključno uporabo, in
 - (b) pooblaščen subjekt izdela izvod v dostopnem formatu dela **ali drugih predmetov urejanja, do katerih ima zakonit dostop**, ali **na nepridobitni osnovi** posreduje, da na voljo, distribuira ali posodi izvod v dostopnem formatu upravičeni osebi ali drugemu pooblaščenemu subjektu za namen izključne uporabe s strani upravičene osebe.

2. Države članice ob ustreznem upoštevanju sprememb, ki so potrebne, da bi bilo delo dostopno v drugačnem formatu, zagotovijo, da vsak izvod v dostopnem formatu spoštuje integriteto dela ali drugega predmeta urejanja.
3. ***Izjema iz odstavka 1 se uporabi le v določenih posebnih primerih, ki niso v nasprotju z normalnim izkoriščanjem dela ali drugega predmeta urejanja in ne vplivajo pretirano na legitimne interese imetnika pravic.***
4. ■ Prvi, tretji in peti pododstavek člena 6(4) Direktive 2001/29/ES se uporabljajo za izjemo iz odstavka 1 tega člena.
5. ***Države članice zagotovijo, da pogodba ne more prevladati nad izjemo iz odstavka 1.***
6. ***Države članice lahko določijo, da za uporabe, dovoljene v skladu s to direktivo, če jih izvajajo pooblaščen subjekti s sedežem na njihovem ozemlju, veljajo odškodninske sheme v okviru omejitev iz te direktive.***

Člen 4

Izvodi v dostopnem formatu na notranjem trgu

Države članice zagotovijo, da pooblaščen subjekt s sedežem na njihovem ozemlju lahko opravi dejanja iz točke (b) člena 3(1) za upravičeno osebo ali drug pooblaščen subjekt s sedežem v kateri koli državi članici. Države članice prav tako zagotovijo, da upravičena oseba ali pooblaščen subjekt s sedežem na njihovem ozemlju lahko pridobi izvod v dostopnem formatu od pooblaščenega subjekta s sedežem v kateri koli državi članici ali ima do njega dostop.

Člen 5

Obveznosti pooblaščenih subjektov

1. *Države članice določijo, da pooblaščen subjekt s sedežem na njihovem ozemlju, ki opravlja dejanja iz člena 4, pripravi in upošteva svoje prakse, s katerimi zagotovi, da:*
 - (a) *distribuirata, posreduje in da na voljo razpoložljive izvode v dostopnem formatu le upravičenim osebam ali drugim pooblaščenim subjektom;*
 - (b) *sprejme ustrezne ukrepe za odvrčanje od nedovoljene reprodukcije, distribucije, posredovanja javnosti ali dajanja izvodov v dostopnem formatu na voljo javnosti;*

- (c) izkazuje ustrezno skrbnost pri ravnanju z deli ali drugimi predmeti urejanja ter njihovimi izvodi v dostopnem formatu ter tako ravnanje beleži in*
- (d) objavlja in posodablja, če je to primerno, na svojem spletišču ali po drugih spletnih ali nespletnih poteh, informacije o tem, kako izpolnjuje obveznosti iz točk (a) do (c).*

Države članice zagotovijo, da se prakse iz prvega pododstavka pripravijo in upoštevajo ob polnem spoštovanju veljavnih pravil za obdelavo osebnih podatkov upravičenih oseb iz člena 7.

2. Države članice zagotovijo, da pooblaščen subjekt s sedežem na njihovem ozemlju, ki opravlja dejanja iz člena 4, na zahtevo na dostopen način zagotovi naslednje informacije upravičenim osebam, drugim pooblaščenim subjektom ali imetnikom pravic:

- (a) seznam del ali drugih predmetov urejanja, za katere ima izvode v dostopnem formatu, in razpoložljive formate ter*
- (b) imena in kontaktne podatke o pooblaščenih subjektih, s katerimi si je izmenjal izvode v dostopnem formatu na podlagi člena 4.*

Člen 6

Preglednost in izmenjava informacij

1. *Države članice pooblaščen subjekte s sedežem na njihovem ozemlju, ki opravljajo dejanja iz člena 4 te direktive in členov 3 in 4 Uredbe (EU) 2017/...⁺, spodbujajo, da: jim prostovoljno sporočijo svoja imena in kontaktne podatke.*
2. *Države članice informacije, prejete na podlagi odstavka 1, predložijo Komisiji. Komisija da te informacije na voljo na spletu prek osrednje informacijske dostopne točke in jih posodablja.*

Člen 7

Varstvo osebnih podatkov

Obdelava osebnih podatkov v okviru te direktive se izvede v skladu z *direktivama* 95/46/ES in 2002/58/ES.

⁺ *UL: prosimo, vstavite navedbo za uredbo iz dokumenta 2016/0279(COD).*

Člen 8

Sprememba Direktive 2001/29/ES

V členu 5(3) Direktive 2001/29/ES se točka (b) nadomesti z naslednjim:

- „(b) uporabe v korist invalidov, ki so neposredno povezane z invalidnostjo in so nekomercialne narave, v obsegu, ki ga zahteva posamična oblika invalidnosti, brez poseganja v obveznosti držav članic na podlagi Direktive (EU) 2017/...*⁺⁺;

-
- * Direktiva (EU) 2017/... Evropskega parlamenta in Sveta z dne ... o določenih dovoljenih uporabah določenih del in drugih predmetov urejanja, zaščitenih z avtorsko pravico in sorodnimi pravicami, za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja, ter o spremembi Direktive 2001/29/ES o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L ...).“.

⁺⁺ *UL: prosimo, vstavite navedbo za to direktivo (dokument 2016/0278(COD)).*

Člen 9

Poročilo

Do ... [tri leta po datumu začetka veljavnosti te direktive] Komisija predstavi poročilo Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru o razpoložljivosti del in drugih predmetov urejanja v dostopnih formatih na notranjem trgu, razen tistih, ki so opredeljeni v točki 1 člena 2 za upravičene osebe, in del ter drugih predmetov urejanja za invalide, razen tistih iz točke 2 člena 2. Poročilo *upoštevava razvoj ustrezne tehnologije in vsebuje oceno o tem, ali bi bilo ustrezno razširiti področje uporabe te direktive, da bi se izboljšal dostop do tistih vrst del in drugih predmetov urejanja ter izboljšal dostop za tiste osebe z motnjami, ki niso zajete v tej direktivi.*

Člen 10

Pregled

1. **Do ...** [šest let po datumu začetka veljavnosti te direktive] Komisija izvede oceno te direktive in predstavi glavne ugotovitve v poročilu Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru ter jim, kadar je to ustrezno, priloži predloge za spremembo te direktive. Ta *ocena mora vsebovati oceno učinka odškodninskih shem, ki jih države članice določijo na podlagi člena 3(6), na razpoložljivost izvodov v dostopnem formatu za upravičene osebe ter na njihovo čezmejno izmenjavo. V poročilu Komisija upošteva stališča ustreznih akterjev civilne družbe, nevladnih organizacij, vključno z organizacijami, ki zastopajo invalide, in organizacijami, ki zastopajo starejše osebe.*

2. Države članice Komisiji predložijo vse potrebne podatke za pripravo poročila iz odstavka 1 tega člena in pripravo poročila iz člena 9.
3. ***Država članica, ki na podlagi tehtnega razloga meni, da izvajanje te direktive znatno negativno vpliva na komercialno razpoložljivost del ali drugih predmetov urejanja v dostopnih formatih za upravičene osebe, lahko o tem seznaniti Komisijo in predloži vse pomembne dokaze. Komisija te dokaze upošteva pri pripravi poročila iz odstavka 1.***

Člen 11

Prenos

1. Države članice uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do ... [12 mesecev od datuma začetka veljavnosti te direktive]. Komisiji takoj sporočijo besedilo teh predpisov.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice Komisiji sporočijo besedilo temeljnih predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 12
Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 13
Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V ...,

Za Evropski parlament

Za Svet

Predsednik

Predsednik